

VISSZATEKINTÉS A MAGYAR RÉGÉSZET FOLYÓIRAT ELSŐ TÍZ ÉVÉRE

MESTER ZSOLT¹Magyar Régészet 11. évf. (2022) 1. szám, pp. 1–7. <https://doi.org/10.36245/mr.2022.1.6>

Hajlamosak vagyunk antropomorfizálni, emberi léptékben szemlélni és értelmezni a világot. Ez természetes, hiszen az ember életútja a legközvetlenebbül ismert és megtapasztalt jelenség számunkra, a kézenfekvő referencia, minden bizonnyal már ősidők óta. A múltbeli civilizációk életciklusait (kialakulás–felemelkedés–virágkor– hanyatlás) is könnyebb volt az emberélet (születés–fiatalkor–felnőttkor–öregkor) analógiájában leírni, ahogyan azt régi tudományos munkákban is olvashatjuk. Sajátos módon az emberélet dinamikája – közelítőleg – az évtizedekhez igazodik, emiatt tulajdonítunk egyfajta jelentőséget a kerek születésnapoknak. Ezek pedig alkalmat teremtenek, hogy visszatekintsünk a mögöttünk hagyott évtized eredményeire, ami segíthet megfogalmazni az előttünk álló évtized feladatait is.

Kulcsszavak: Magyar Régészet, Hungarian Archaeology, visszatekintés, célkitűzések, rovatok, olvasottság

A Magyar Régészet online folyóirat idén betöltötte az első kerek születésnapját. Tíz éve jelenik meg negyedévente, hogy „folyamatos tájékoztatást nyújtson a hazai régészet új, érdekes, szakmailag fontos eseményeiről, eredményeiről, mind a magyar, mind a külföldi szakmai közönség számára, és közvetítse a legjelentősebb külhoni irányzatokat a régészet iránt érdeklődő olvasók felé”, amint azt a 2012. évi tavaszi szám beköszöntőjében a szerkesztőség célul tűzte ki. Tíz év, negyven szám, hét rovat, háromszázötvenhat cikk, plusz a hírek kiállításokról, eseményekről, kiadványokról... és sok-sok munka, hogy mindezeket az olvasóközönség elé tárja. Mindezt olyan módon, amely „egyszerre kíván megfelelni a gyors és rendszeres tájékoztatás immár a magyarországi régészetben is megjelenő igényének, valamint a rangos publikációk hazai és nemzetközi követelményeinek”.

A FOLYÓIRAT MEGSZÜLETÉSE, CÉLJAI

A beköszöntőben megfogalmazott célkitűzések mutatják, hogy a folyóirat megszületésének eredeti gondolatát voltaképpen a korszellem váltotta ki. Az internet világának a 2000-es években bekövetkezett robbanásszerű fejlődése (vagy legalábbis átalakulása) magával hozta az információhoz való hozzájutás új dimenzióit. A mobil eszközök használatának előtérbe kerülése csak még jobban ráerősített erre a folyamatra. A hagyományos sajtó termékei is kénytelenek voltak reagálni internetes megjelenéseikkel, amelyek ma már az olvasottságuk döntő többségét adják. Az eredmény a (vitatható) hírverseny, a gyorsaság kényszere, ami – valljuk be – sokszor vezet bosszantó sajtóhibákhoz a közzétett szövegekben. Ezzel együtt a közösségi részvétel az információk előállításában és megosztásában új helyzetet teremtett, és új szakmai-etikai problémákat vetett fel.

Ezek a tendenciák nem kerültek el a tudomány, esetünkben a régészet világát sem. A rangos nemzetközi folyóiratoknak mindnek van – gyakran fizetős – internetes honlapja, ahol már a nyomtatásban történő megjelenés előtt hozzáférhetőek az elfogadott új cikkek. A publikálási folyamat digitalizációja lehetővé tette a közlemények elektronikus változatának közzétételét, s így a felhasználói igények a letölthető tartalmak felé tolódtak el. Az internet publikálási lehetőségei nem csak a kutatókat, a szakembereket ragadták meg, hanem a régészet iránt érdeklődő közönséget is. Az ismeretterjesztő tartalmak létrehozásának „demokratizálódása” (például a Wikipédia) azt a felelőséget ruházza a szakma művelőire, hogy igyekezzenek maguk (is)

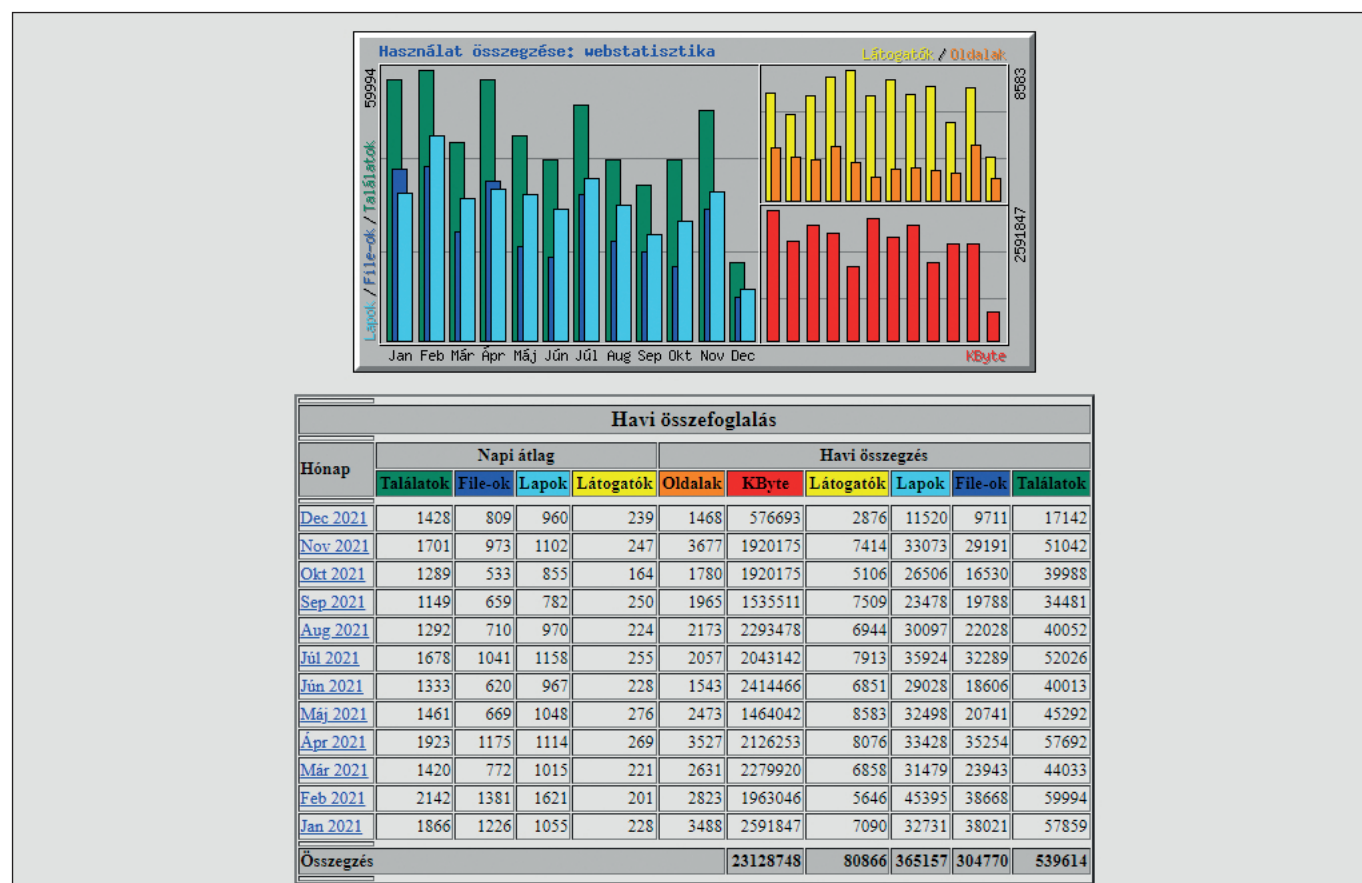
¹ Eötvös Loránd Tudományegyetem BTK Régészettudományi Intézet, 1088 Budapest, Múzeum krt. 4/B, e-mail: mester.zsolt@btk.elte.hu Köszönetemet fejezem ki a szerkesztőség munkatársainak az elmúlt tíz év adatainak összeállításáért, amely a visszatekintés alapjául szolgált. Hálával tartozom Jerem Erzsébetnek és Wollák Katalinnak a kézirat első változatához fűzött megjegyzéseikért, és különösen Laszlovszky Józsefnek a cikket gazdagító javaslataiért és kiegészítéseiért.

ellátni ezt a feladatot, érdekes és tudományosan hiteles információkkal szolgálni ki a nagyközönségnek ezt az igényét. S még egy tényezőt tehetünk hozzá mindehhez, amely szintén a *Magyar Régészet* megszületését segítette, a tudományos kutatásfinanszírozásnak egyre erősödő elvárása, hogy a közpénzből támogatott projektek eredményei minél szélesebb közönséghez eljussanak szabad hozzáféréssel (*open access*).

Mindezen körülmények figyelembevételével született meg az online folyóirat koncepciója, évente négy szám megjelentetésével, megfelelően az internetes műfaj és a frissesség igényeinek. A friss információ iránti érdeklődést jól mutatja, hogy az új számok közzétételekor megugrik az internetes felület látogatottsága. Ugyanakkor az alapvetően önkéntességre épülő szerkesztőségi munka nem tesz lehetővé ennél sűrűbb megjelenést. Mára a négy szám pontos és folyamatos megjelenésének menetrendje beállt, s ezt nem csak a folyóirat presztízse követeli meg, hanem a megjelenést segítő pályázati támogatások is. A tartalom pedig folyamatosan gazdagodott, és a terjedelem is növekedett. Mára a számonként 200 000 karaktert is meghaladó terjedelem létrehozása folyamatos és igen nagy terhet ró a szerkesztőségre. Ez a méret ideálisnak látszik viszont abban az értelemben, hogy a szakmai színvonalat is fenn lehessen tartani, ami az egyik legfontosabb célkitűzés.

A FOLYÓIRAT OLVASÓI, LÁTOGATOTTSÁGA

Az első szám beköszöntőjében vállalt feladatot, a folyamatos, tartalmas és színvonalas megjelenést a tudományos jelleg megőrzése mellett bővülő kínálattal láthatólag sikerült teljesíteni, amint azt az évek során emelkedő olvasottsági statisztikák is mutatják. A tizedik évben, 2021. január 1. és december 12. között a honlap már 80 866 látogatót regisztrált, 200 feletti napi átlaggal (1. kép). Az évenkénti adatok természetesen hullámzást mutatnak, ami sok-sok tényezővel függ össze; az általános tendencia viszont egyértelmű: az indulás óta növekedést mutatnak a számok. Részletes elemzésnek itt nincs helye, de néhány következtetés így is levonható. A letöltések egyértelműen a tudományos cikkekhez kapcsolódnak, a többször visszatérő

1. kép. A www.magyarregeszt.hu honlap webstatisztikái a 2021. január 1. és december 12. közötti időszakra vonatkozóan havi bontásban (Webalizer Version 2.23)

olvasók is sok esetben ezeket keresik, ám van egy másik érdeklődői kör, akik inkább a friss tartalmakat, újdonságokat nézik. A kétféle olvasóközönség megcélzása összefügg azzal, milyen helyet szándékozik elfoglalni ebben az új, digitális publikációs világban a *Magyar Régészet*, amely így egyfajta panorámát nyújt arról, hogy mi történik a hazai kutatásokban, a szakmai közéletben. Ennek érdekében törekszik arra, hogy az új publikációs formákról (blog, vlog, film stb.) is hírt adjon, és a szélesebb érdeklődési kör számára is jól ismert és kedvelt formában jelenjenek meg olyan tartalmak, amelyek nem mindig tartoznak a szakfolyóiratok érdeklődési körébe. A kétféle tartalom iránt érdeklődő látogatói kör természetesen össze is kapcsolódik, hiszen a hírek, események elvezethetik az olvasót a tudományos cikkekhez. Így a *Magyar Régészet* nyilvánvalóan nem a leggyorsabb reagálású eleme a hazai régészeti tematikájú internetes felületeknek, de a látogatottsági adatok visszaigazolják ezt a szerkesztői koncepciót.

FORMA, STÍLUS ÉS NYELV

Egy szakmai szempontú és egyben a tudománynpszerűsítést is felvállaló folyóirat sikerében nyilvánvalóan alapvető szerepet játszik a színvonal. Az internetes információáradat mai világában tájékozódó olvasó ki van téve annak a veszélynek, hogy – véletlenül vagy irányítottan – a legkülönbözőbb valódi és álinformációk kerülnek elé. Garanciát a minőség nyújthat, amire nagy hangsúlyt fektet kiadványainál a három évtizedes múlttal rendelkező Archaeolingua Kiadó. A kéziratokat két lektor véleményezi; egyikük a szerkesztőség tagja, a másik egy külső szakember. A publikálásra történő kiválasztásnál fontos szempont, hogy friss információkat hozzon, módszertanilag modern szemlélettel és közérthetően ismertesse az eredményeket. Sőt, a frissesség okán már nem csak eredményeket, hanem terveket és kutatási célokat is, hiszen az utóbbi években a kutatási projektek bemutatása is előtérbe került. Örömmel jelenthetjük ki a magyar régészetről is, hogy a nemzetközi kutatást aktuálisan foglalkoztató kérdések és megközelítési módok jelen vannak az új projektekben. S éppen ezért a közérthetőség követelményét nem is mindig egyszerű teljesíteni, hiszen a legújabb irányzatok magyar szakszókincsének létrejöttéhez időre van szükség. Jól látható ez az informatikai szókincs példáján. Viszont éppen az segíti a szaknyelv fejlődését, az új szakkifejezések megszületését, ha beszélünk és írunk róla. A szerkesztőbizottság külön hangsúlyt helyez arra is, hogy a magyar változatban lehetőleg kerüljük a szakmai közlésekben sokszor elburjánzó idegen szavak felesleges vagy túlzott használatát. Csak így érhető el, hogy ne csak a szakemberek tudják olvasni ezeket a cikkeket.

Ez a kérdés természetesen másképp merül fel az angol változatban (*Hungarian Archaeology*), ahol a szakszerűség ugyanolyan követelmény, de a szaknyelv használatánál más szempontokat kell figyelembe venni. A *Hungarian Archaeology* teljesen más olvasóközönséget céloz meg. Egy olyan publikációs forma, ahol a külföldi szakmai érdeklődők a leggyorsabban értesülhetnek a magyar régészet eredményeiről, az itt lejátszódó folyamatokról. Ezért az angol nyelvű cikkeknek, bár azonosak a magyar nyelvűekkel, vannak olyan elemeik, amelyek figyelembe veszik az eltérő olvasóközönséget. Sokszor kiegészítő bibliográfiai tételeket tartalmaznak, s a hivatkozásokat is igazítani kell az eltérő nyelvi közeghez. Ez kettős célt szolgál: a szakmai publikáció hozzáférhető a külföldi olvasók számára és nyelviileg is jobban használható hivatkozásokat tartalmaz. Ráadásul így a legújabb hazai publikációk széleskörben ismertté válhatnak, ami a mai tudományos életben ugyancsak kiemelkedő jelentőségű.

Hasonlóan fontos a formai megjelenés, amelyben a legfontosabb elem a gazdag illusztrációs anyag. Az internetes publikálás lehetővé teszi, hogy jó felbontású, színes illusztrációk kapcsolódhassanak minden egyes cikkhez. Ez ma már különösen fontos minden kutató számára, aki az eredményeit közölni akarja; a nagy presztízsű szakmai folyóiratok egy része ugyanis igen jelentős összeget kér a nyomtatott színes ábrák közléséért. Így az *open-access* internetes közzététel segítséget jelent ebben a vonatkozásban, mivel itt nincsenek ilyen járulékos kiadások.

A FOLYÓIRAT TARTALMA, ROVATAI

A siker és a minőség másik összetevője a tartalom. A szerkesztőség tudatosan törekedett arra, hogy a folyóirat egészében, s az egyes számaiban is a legszélesebben képviselje a magyar régészetet. A régészeti kor-

korszak	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	összes
több korszak vagy általános	5	6	7	4	5	9	7	17	22	22	104
őskor	3	6	8	7	8	13	12	6	13	17	93
antik és római kor	5	4	3	3	3	4	6	2	1	4	35
népvándorlás és kora középkor	4	3	4	4	3	6	1	4	4	3	36
középkor és kora újkor	6	8	8	7	8	8	7	5	12	12	81
összes	23	27	30	25	27	40	33	34	52	58	349

2. kép. A folyóirat publikációinak megoszlása a régészeti korszakok szerint az egyes években a Régésziskola nélkül

szakok Magyarországon hagyományosan alkalmazott beosztása szerint nézve az őskor, az antik és római kor, a népvándorlás- és kora középkor, valamint a középkor és kora újkor kiegyenlített arányban szerepel a publikációk között (2. kép). Némi arányeltolódás mutatkozik 2017-től az őskor, majd a középkor és az általános írások felé, ami az új rovatoknak tudható be. A folyóirat gerincét kezdetől a **Cikkek** rovat adja, amely az eredményeket bemutató szaktanulmányok helye (3. kép). Ehhez egy év múlva, a 2013. évi tavaszi számtól kezdve társult a **Fórum** rovat, amelyben a szerkesztői előszó szerint „a régészethez és általában az örökséghez kapcsolódó kulcsfontosságú problémákra kívánjuk felhívni a figyelmet, azokra reflektálni, vagy éppen – amennyiben ellentmondásos kérdésekről van szó – vitát kezdeményezni”. A rovat elindításához is egy kulcsfontosságú esemény adta az impulzust: Magyarország 2012-ben csatlakozott az Európa Tanács által 2005-ben létrehozott *Farói örökségvédelmi keretegyezmény*hez. Természetesen ez alkalmat teremtett arra, hogy az európai célkitűzések fényében megvitassuk a hazai örökségvédelemmel kapcsolatos régi és új problémákat, valamint az örökségközösség koncepciójával összhangban a határokon átnyúló régészeti és örökségi projektek kérdését.

rovat	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	összes
cikk	23	20	22	20	19	18	19	19	20	17	197
fórum		7	6	5	8	13	9	8	15	30	101
régésziskola	8										8
interjú			2								2
Interreg						9	5	4	5	3	26
Ariadne								3	1		4
közösségi régészet									11	8	19
összes	31	27	30	25	27	40	33	34	52	58	357

3. kép. A folyóirat publikációinak megoszlása a rovatok szerint az egyes években

Ugyanebben a gondolkörben és hasonló szándékkal született meg a következő évben az **Interjú** rovat. A 2010-es évek közepén drasztikus átalakulást élt meg a hazai régészet és örökségvédelem mind a szervezeti felépítés, mind a törvényi szabályozás terén. Ez, szükségszerűen, mélyreható szakmai vitákat indított el a szakterület életét és további fejlődését illetően. Az új rovattal a szerkesztőség szándéka az volt, „hogy riportok, interjúk formájában ismertessük meg a különböző személyek, szakmai csoportok, intézmények véleményét egy-egy kérdéssről”. A beszélgetések során arra törekedtek, „hogy tisztázódjanak az álláspontok, még akkor is, ha azok egymásnak ellentmondanak, vagy akár sokak által nem is elfogadhatóak”. A szakmai vitákhoz azonban időre van szükség. Az álláspontok ütköztetése során kristályosodnak ki a lehetséges megoldások, az eleinte szemben álló vélemények elemei kezdenek összefésülni, míg végül egyfajta kompromisszumos optimumhoz vezetnek, s ez kellő alapja lesz a továbblépésnek. A szakmának ez az idő nem adatott meg. A drasztikus átalakítások (lényegében a szakmai vita mellőzésével) folytatódtak. Valószínűleg ennek is betudható, hogy kevés interjú jelent meg; de a rovat készen áll arra, hogy teret adjon a szakmai vitáknak, ha majd újra szerepet kapnak és értelmet nyernek a jövő alakításában.

Addig is, amíg ez majd bekövetkezik, az **Interjú** rovat felvállalhatja azt is, hogy a riportok kapcsolódjanak új kutatási projektekhez, ahol még nem publikálhatók az eredmények, de módszertani, kutatási szempontból fontos lenne megismertetni az olvasókkal egy-egy nagyon újszerű program kezdeti lépéseit is. Ezáltal a megújuló rovat olyan szakmai vitafórummá alakulhat, ahol a projektek korai fázisában, amikor még az eredmények még nem állnak rendelkezésre, a célkitűzésekről lehet beszámolni, a későbbi fázisokban pedig olyan módszertani elemekre koncentrálhat majd, amelyek nagyon fontosak a hazai régészet folyamatos megújulása szempontjából. Ennek a kérdésnek van egy másik fontos szakmai oldala is. A legjelentősebb külföldi vagy hazai támogatásokkal megvalósuló kutatási projektek esetében előírás, hogy a projekt eredményeit magasan rangsorolt, elsősorban nemzetközi szakmai folyóiratokban kell közölni. Ez alól egyetlen projekt sem tud kibújni, így a *Magyar Régészet*hez hasonló folyóiratok hátrányos helyzetben van, amikor az eredmények közléséről van szó. Az eredményorientált publikálási trendek miatt ezek újrágondolásával új lehetőség nyílhat meg a folyóirat számára.

Köszönhetően a hazai szakemberek szakmai kapcsolatainak, a drasztikus törvényi és szervezeti átalakítások ellenére régészetünk és örökségvédelmünk nem szakadt el a nemzetközi folyamatoktól és kezdeményezésektől. Ennek tudható be, hogy európai léptékű projektek zajlanak magyar részvétellel. Közülük kettőnek a *Magyar Régészet* külön rovatot indított **Interreg** (2017) és **Ariadne** (2019) címen. Az Interreg európai partnerségi projektek kiemelt jelentőségűek, mivel keretet biztosítanak a már említett, határokon átnyúló régészeti és örökségvédelmi együttműködésekhez, melyek fontosságát nem lehet eléggé hangsúlyozni. Ugyancsak a kiemelt jelentősége miatt kapott külön rovatot az ARIADNE, illetve az annak folytatásaként zajló ARIADNEplusz. Ez a hatalmas nemzetközi összefogásban működő projekt nem kevesebbet tűzött ki célul, mint hogy egy nemzetközi adatbázisban teszi hozzáférhetővé a kutatási adatokat. A 2014-ben 26 társtag szervezett elindult ARIADNE projekthez továbbiak csatlakoztak, így 2019-ben a folytatás már 41 társtaggal indult. A projekt az adatbázisépítésen túl olyan fontos kérdésekben is végez közös fejlesztéseket, mint az adatmegosztással kapcsolatos kutatói igények felmérése, az adatkezelési elvek kialakítása, az eltérő jellegű adathalmazok közötti átjárhatóságot segítő modellek kidolgozása, vagy a keresést segítő alapszótárak létrehozása.

Eredeti vállalásával összhangban a folyóirat igyekszik megismertetni az olvasóközönséggel az új kezdeményezéseket. Mondhatjuk, hogy napjaink egyik leginkább felfutó irányzata a **közösségi régészet**, amely szintén külön rovatot kapott a 2020. évi tavaszi számtól kezdődően. A szerkesztői előszóban megfogalmazott szándék szerint: „Ebben a rovatban mutatjuk majd be azokat a kezdeményezéseket is, amelyek most már számos múzeum és országos intézmény együttműködésében folynak. Itt szeretnénk módszertani írásokat is közölni hazai régészetünk ezen izgalmas és sokakat érdeklő területéről.” A rovatban megjelent írások nagy száma is jelzi, mekkora érdeklődés övezi ezt a kezdeményezést. S hogy mennyire időszerű volt ennek a rovatnak az elindítása, azt jól mutatja a közelmúltban megnyílt két nagyszabású kiállítás is, amely a közösségi régészet eredményeinek bemutatására építve ismerteti meg a látogatókat ezzel az egyre népszerűbbé váló és tudományos szempontból is egyre jelentősebb kutatási formával, mely egyben jelentős számú érdeklődőt megmozgató tevékenységi formává is vált.

Tulajdonképpen a rovatok közé számíthatjuk a **Régésziskolát** is, bár ez több tekintetben is különleges a többi rovathoz viszonyítva. Az első, hogy nem évről-évre bővülő, hanem egy nyolc darabból álló sorozat. A második, hogy az egyes epizódok a Történelemtanárok Egyesületével együttműködésben készültek, melyben a főszerepet a tanárok játszották, s a szerkesztőség részéről Laszlovszky József segítette őket. A harmadik, hogy kifejezetten a tanítást támogató anyagokat tartalmaz, s így nem törekszik a régészet egészét átfogni. Minden bizonnyal érdemes lenne újra elővenni ezt a rovatot, és további tartalmakkal kiegészíteni. Annál is inkább, mivel a közelmúlt oktatáspolitikai tendenciái következtében a tananyagból egyre jobban kiszorulnak a régészet által megismerhető régimúlt korszakai.

Az internetes megjelenés nyújt arra lehetőséget, hogy a folyóiratnak ne csak olyan rovatai legyenek, mint egy nyomtatott szakmai kiadványnak. A szerkesztőség kezdettől fogva fontos szerepet szánt a **Hírek/Események** rovatnak, ami – ellentétben a folyóirat többi részével – nem negyedévente frissül, hanem folyamatosan. Itt szerepel beszámoló minden olyan hazai vagy magyar vonatkozású külföldi újdonságról, ami a

témák	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	összes
regionális kutatás	4	1	4	6	4	2	6	3	5	5	40
lelőhely, ásatás	5	8	8	2	4	9	4	4	9	8	61
lelet, tárgy(csoport)	4	3	1	3	2	6	5	2	5	3	34
régészet, örökségvédelem	1		2		1	5	2	9	13	9	42
módszertan	3	5	4	4	5	3	3	3		1	31
bioarcheológia	1	1	2		2					2	8
archeozoológia				2							2
archeometria		1		1	1						3
háztartás	1										1
életmód	1		1	1							3
projekt	2	4	1	1	1	5	2	5	5	7	33
konferencia			1	1	2	3	4	4	6	1	22
könyv		4	6	3	1	7	7	4	9	11	52
kiállítás	1			1	4					11	17
összes	23	27	30	25	27	40	33	34	52	58	349

4. kép. A folyóirat publikációinak megoszlása a témakörök szerint az egyes években a Régésziskola nélkül

Magyar Régészet tárgykörébe tartozik. Ehhez hasonló az újdonságokra koncentráló **Könyvajánló** tartalom is. A hagyományos recenziók mellett az új publikációkat általában rövid ismertetéssel (fülszöveg) mutatja be. Természetesen itt megjelennek az Archaeolingua Kiadó újdonságai is, de törekednek arra, hogy más kiadók munkáiról is hírt adjanak, sőt, hogy vidéki múzeumok szakmai vagy közérdeklődésre számot tartó kiadványai is szerepeljenek. A valódi könyvismertetések (recenziók) között vannak olyan részletes szakmai áttekintések is, amelyek egy-egy kutatási terület összefoglalását is tartalmazhatják a megjelent kötet vagy egy-egy szakmai életút kapcsán. Az elmúlt év óta minden számban megjelenik egy olyan könyvlista, amely a magyar régészethez kapcsolódó új publikációkat veszi számba.

A folyóirat indulásakor megfogalmazott vállalást, miszerint a magyar régészet egészét kívánja bemutatni, a tíz év alatt felvonultatott témák sokszínűségével teljesítette a *Magyar Régészet* (4. kép). A táblázatban csak nagyobb témakörök szerint tekintettük át a megjelent írásokat. Ha ezekbe belenézünk, a sokszínűség még jobban kibontakozik. Hiszen a lelőhelyek maguk is sokfélék: az őskori települések a gödörkomplexumoktól kezdve a tellek és körárkok szimbolikus helyszínein és a halomsír-mezőkön keresztül a sáncokkal erősített földvárakig a régészeti lelőhelyek megannyi változatát képviselik. Ugyanez természetesen

témák	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	összes
lelőhely, ásatás					1				1	2
lelet, tárgy(csoport)	1							1		2
régészet, örökségvédelem				1			3	2	7	13
módszertan						1			1	2
bioarcheológia									1	1
projekt	2		1		3			2	3	11
konferencia				2	2	1	1	2		8
könyv	4	6	3	1	7	7	4	8	8	48
kiállítás			1	4					9	14
összes	7	6	5	8	13	9	8	15	30	101

5. kép. A Fórum rovat publikációinak megoszlása a témakörök szerint az egyes években

elmondható a többi korszakról is, tovább szélesítve a palettát például a római villákkal és fürdőkkel, a népvándorlás korának hatalmas temetőivel, a középkori várak és templomok maradványaival, vagy éppen az utakkal. A lelőhelyek különbözősége sokféle feltárási és dokumentálási módszer alkalmazását jelenti. A feldolgozási és elemzési módszerek sokszínűségének forrása pedig a szerteágazó tudományos kérdésekben rejlik. Ahogyan bővül a múltról alkotott tudásunk, úgy születnek újszerű kérdésfelvetések. S amint újszerűen vetünk fel egy kérdést, máris keresnünk kell azt a vizsgálati módszert, amely az emléktárgyból képes a válaszra vonatkozó információkat kinyerni. S akkor még nem is beszéltünk a különböző természet-tudományok által kínált lehetőségekről, melyek szintén folyamatosan újabb és újabb ablakokat nyitnak a múltra azáltal, hogy friss információforrásokat tesznek elérhetővé. Így születnek egyre újabb részterületei a régészeti kutatásnak, felbukkanva a hazai kutatásban is, mint a bioarcheológia, hogy csak egyetlen példát említsünk. A témák sokszínűsége a Fórum rovatot is jellemzi (5. kép), de értelemszerűen ott leginkább a publikációk, a kiállítások és a projektek összefüggésében jelentkeznek.

KÖVETKEZTETÉSEK HELYETT

Eredményes tíz évet tudhat maga mögött a *Magyar Régészet*. Eközben nem csak a régészet fejlődött, hanem a folyóirat is. A már említettek mellett fontos előrelépés a DOI számok bevezetése, amely a tudományos publikációk nemzetközi regisztrációja által biztosítja azok mindenkor elérhetőségét. Az internet világában ez egy alapvető követelmény a tudományos kutatás számára. Mivel a *Magyar Régészet*ben megjelenő cikkek jelentős része alapvetően tudományos publikáció, ehhez kell igazítani a formát is. Ezért az elmúlt tíz évben valamennyire átalakult a hivatkozási rendszer is, hogy a tudományos közlések ma már alapvető elemeihez jobban igazodjon, lehetővé téve a cikkek és a hivatkozások nyomon követését a nemzetközi tudományos irodalomban. Ez a magyarázata annak, hogy más rovatokban felbukkannak, ott, ahol olyan tartalom jelenik meg, amely megfelel ezeknek a követelményeknek.

Biztosra vehetjük, hogy számos kihívás vár még a folyóiraatra a közeli jövőben is, amelyeknek mindig meg kell felelnie, hogy az induláskor vállalt küldetést folyamatosan teljesíteni tudja. S ne feledjük, hogy ez még csak a gyermekkor volt.

Boldog kamaszkort, *Magyar Régészet*!